УДК 658.15
DOI: https://doi.org/10.33296/2707-0654-22(44)-02

ТИМОШЕНКО Юлія
кандидат економічних наук,
директор департаменту реклами,
директор академії інновацій та бізнесу
Європейського університету,
Європейський університет, Україна
ORCID ID: http://orcid.org/0009-0005-2107-7634
e-mail: y.t@e-u.edu.ua

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. У статті досліджено взаємозв'язок цифровізації та сервісизації як фундаментальних тенденцій трансформації сучасної економіки. Актуальність теми зумовлена поглибленням технологічних змін, поширенням платформних бізнес-моделей і зростанням ролі нематеріальних активів, що формують нову архітектуру господарських відносин. Цифрові технології не лише змінюють інструментарій економічної діяльності, а й трансформують механізми створення вартості, структуру зайнятості, логіку конкурентної боротьби та форми взаємодії економічних суб'єктів. Ці процеси супроводжуються перерозподілом економічної активності на користь сервісних та інтегрованих цифрових рішень, що визначають нові параметри конкурентоспроможності. У цих умовах особливої ваги набуває наукове осмислення процесу сервісизації економіки як стійкої довгострокової тенденції, що посилюється під впливом цифрової трансформації. Метою статті є теоретичне обґрунтування ролі цифровізації як технологічної основи сервісизації економіки та визначення ключових напрямів структурної еволюції сучасної економічної системи. У межах дослідження розкрито сутність цифрової трансформації як системного явища, охарактеризовано її вплив на зміну моделей господарської діяльності та мережевих форм координації економічних процесів. Проаналізовано концептуальні підходи до розуміння сервісизації, визначено її взаємозв'язок із розвитком цифрової інфраструктури, електронної комерції, фінансових технологій та інтелектуального капіталу. Обґрунтовано, що цифровізація виступає каталізатором структурних змін, які закріплюють домінування сервісних моделей у глобальній економіці та формують передумови переходу до нової логіки економічного розвитку. У результаті дослідження встановлено, що поєднання цифрової трансформації та сервісизації створює якісно нову

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.

конфігурацію економічної системи, в якій ключову роль відіграють дані, мережеві платформи та інноваційні бізнес-моделі. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням методичних підходів до кількісної оцінки впливу цифровізації на структурні зрушення в економіці, а також із поглибленим аналізом інституційних та фінансових механізмів забезпечення стійкого розвитку в умовах цифрової епохи.

Ключові слова: цифровізація, цифрова трансформація, сервісизація економіки, інноваційна економіка, цифрова інфраструктура, інноваційний розвиток.

Вступ. Глобальна економіка на сучасному етапі розвитку перебуває у стані глибокої трансформації, що зумовлена поєднанням технологічних, інституційних та соціально-економічних змін. Поширення цифрових технологій, розвиток мережевих платформ, автоматизація бізнес-процесів і зростання ролі нематеріальних активів формують нову архітектуру господарських відносин. У цих умовах відбувається переосмислення традиційних моделей виробництва, управління та взаємодії між економічними суб'єктами.

Однією з визначальних характеристик сучасних трансформацій є сервісизація економіки, що проявляється у посиленні ролі послуг як базового елементу створення вартості та забезпечення конкурентоспроможності. Цифровізація виступає каталізатором цього процесу, створюючи технологічне підґрунтя для масштабування сервісних моделей, інтеграції ринків та формування нових форматів економічної діяльності. У результаті формується нова логіка розвитку, в якій поєднуються цифрові інновації, інтелектуальний капітал і мережеві механізми координації економічних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика цифровізації та цифрової трансформації як чинників розвитку сучасної економіки активно розробляється у вітчизняній науковій літературі. С. Степаненко, Т. Непокупна, О. Сакало, Б. Шевченко, О. Дєдов систематизують стратегічні підходи до інноваційного розвитку соціально-економічних систем і пропонують їх класифікацію в умовах технологічних змін [1]. О. Білоус, Н. Кононец, І. Бабенко, І. Іщенко аналізують особливості інноваційної діяльності суб'єктів

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.

господарювання в Україні та окреслюють ключові обмеження і драйвери розвитку [2]. А. Крутова, О. Нестеренко, О. Колієнко зосереджують увагу на методологічних підходах до моніторингу цифрової економіки, підкреслюючи значення вимірюваності та аналітичної верифікації цифрових процесів [3], тоді як Ю. Ус, І. Терлецький, А. Князєв розкривають сучасні тенденції економічного управління суб'єктами господарювання в умовах посилення цифрових факторів розвитку [4].

Окремий напрям досліджень пов'язаний із впливом цифровізації на фінансову систему та економічну стійкість. А. Тимошенко обґрунтовує значення діджиталізації державних фінансів у забезпеченні економічної безпеки [5], а також аналізує фінансову стійкість малих і середніх підприємств в умовах невизначеності [6]. Н. Прокопенко, О. Ґудзь та ін. розкривають взаємозв'язок фіскальної політики та розвитку соціальної сфери в євроінтеграційних умовах [7], а Н. Прокопенко, П. Фененко та ін. висвітлюють проблематику оподаткування криптовалютного бізнесу як складової цифрової фінансової трансформації [8]. Ю. Гудзь, А. Шостаковська, Ю. Майстренко, А. Козинець акцентують на фінансових інструментах забезпечення стійкості підприємств в умовах сучасних викликів [9], тоді як О. Гук, Л. Федевич, М. Ливдар, Л. Бушовська, А. Близнюк пропонують підходи до оцінювання ефективності державної політики підтримки МСП у фінансовому вимірі [10]. Н. Бобро досліджує трансформацію соціально-економічних відносин у контексті цифрового розвитку [11], а також разом зі співавторами обґрунтовує вплив цифрової трансформації на оптимізацію витрат і підвищення стійкості бізнес-операцій [12]. Попри наявні напрацювання, недостатньо розкритим залишається питання узгодження цифровізації та цифрової трансформації з фундаментальними тенденціями еволюції економічної системи, зокрема з сервісизацією та зміною логіки створення вартості, що й визначає потребу подальшого дослідження в обраному напрямі.

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.

Формулювання цілей статті. Метою статті є теоретичне обґрунтування взаємозв'язку між процесами цифровізації та сервісизації сучасної економіки, а також визначення їхнього впливу на трансформацію моделей господарської діяльності. Досягнення поставленої мети передбачає розкриття сутності цифрової трансформації як системного явища, характеристику сервісизації як структурної тенденції розвитку економіки, визначення ролі цифрових технологій у формуванні нових форматів створення вартості та мережевої взаємодії, а також узагальнення ключових напрямів еволюції сучасної економічної системи в умовах технологічної модернізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз сучасних трансформаційних процесів у соціально-економічній системі засвідчує, що переважна більшість суб'єктів господарювання та органів публічного управління зосереджують увагу передусім на цифровізації ключових бізнес-процесів. У практичному вимірі цифровізація часто трактується як новий етап автоматизації та інформатизації діяльності. Водночас таке ототожнення є методологічно некоректним, оскільки автоматизація, цифровізація та цифрова трансформація відображають різні рівні структурних змін економічної системи. Саме тому в контексті фундаментальних тенденцій розвитку сучасної економіки доцільно чітко розмежовувати зазначені категорії.

Автоматизація розглядається як напрям науково-технічного прогресу, що передбачає використання технічних засобів і алгоритмізованих рішень з метою зменшення участі людини у виробничих, управлінських та інформаційних процесах [9, с. 89]. Її ключовими результатами є підвищення продуктивності праці, оптимізація управління, зниження операційних витрат та мінімізація ризиків, пов'язаних із людським фактором. У цьому сенсі автоматизація виступає інструментом удосконалення вже існуючих процесів без зміни їхньої концептуальної логіки.

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.

Цифровізація, на відміну від автоматизації, передбачає не лише впровадження технічних засобів, а й переведення інформаційних і частково матеріальних ресурсів у цифрову форму, формування мережевих платформ взаємодії та інтеграцію даних у єдині інформаційні середовища. Її метою є забезпечення прогнозованості управлінських впливів, підвищення прозорості процесів і створення передумов для прийняття рішень на основі даних. У науковій літературі цифровізація трактується як системна зміна способів створення та розподілу доданої вартості, що супроводжується трансформацією інституційних механізмів регулювання економіки [11, с. 8]. В умовах розвитку цифрових фінансів і платформних моделей управління цифровізація набуває ознак базового інфраструктурного процесу модернізації економічної системи [5, с. 44].

Однак перехід до цифрової економіки не обмежується цифровізацією окремих процесів. Необхідність забезпечення довгострокової економічної стійкості, конкурентоспроможності та інноваційного розвитку зумовлює потребу у цифровій трансформації. Остання охоплює фундаментальні зміни бізнес-моделей, організаційної культури, системи управління та форматів взаємодії між економічними агентами. Цифрова трансформація передбачає інтеграцію технологій, даних і стратегічних цілей розвитку в єдину логіку функціонування соціально-економічної системи, що дозволяє перейти від оптимізації окремих операцій до формування нових цифрових екосистем. На практичному рівні це означає формування системи наскрізних бізнес-процесів, інтегрованих у єдине цифрове середовище, яке доцільно визначати як цифрову екосистему бізнесу [11; 12].

Цифровізація процесів є актуальною не лише на рівні окремих підприємств, а й на рівні галузей та національної економіки загалом. Для багатьох секторів господарювання цифровий вектор розвитку стає ключовою умовою збереження конкурентоспроможності в умовах глобальної

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.

турбулентності та технологічного прискорення. Саме тому цифрова трансформація промисловості, фінансового сектору, сфери послуг і публічного управління суттєво змінює структуру соціально-економічних відносин, формуючи нові механізми створення вартості та розподілу ресурсів [5, с. 44]. Це зумовлює необхідність дослідження цифрової трансформації на засадах системного підходу з урахуванням її впливу на інституційне середовище, фінансову стійкість та інноваційний розвиток економіки.

Так, поняття «цифровізація» доцільно використовувати для характеристики трансформаційних процесів, що виходять за межі простої заміни аналогових або фізичних ресурсів цифровими аналогами. Йдеться про створення нових форматів взаємодії, у межах яких цифрові продукти набувають самостійної цінності та функціональності. Наприклад, інформаційні ресурси трансформуються у багатофункціональні цифрові сервіси з інтерактивними та аналітичними можливостями, що змінює логіку споживання та комунікації. У соціально-економічній системі це проявляється у переході до онлайн-взаємодії між суб’єктами, які раніше не мали прямих каналів комунікації, що сприяє формуванню мережевих форм кооперації.

У бізнес-контексті організація, яка прагне стати «цифровою», зосереджується переважно на автоматизації процесів задля підвищення їх операційної ефективності. Натомість компанія, що орієнтується на «цифровізацію» у ширшому розумінні, прагне підвищити віддачу від цих процесів через залучення клієнтів до створення цінності, персоналізацію продуктів і послуг та формування довгострокових відносин із споживачами [6; 10].

Саме на зростанні рівня залученості споживачів слід акцентувати увагу, оскільки перехід до цифрової економіки супроводжується посиленням інтерактивності та співтворчості у відносинах між виробником і споживачем. Цифрова трансформація змінює роль клієнта з пасивного отримувача продукту

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.

на активного учасника бізнес-процесів, що відображає одну з фундаментальних тенденцій розвитку сучасної економіки – перехід до сервісно-орієнтованих і мережевих моделей господарювання.

Цифрова трансформація забезпечує максимально повне розкриття потенціалу цифрових технологій через їх інтеграцію в усі аспекти діяльності суб'єктів господарювання – бізнес-процеси, продукти, сервіси та механізми прийняття управлінських рішень. Водночас принципово важливо наголосити, що наявність технологій сама по собі не гарантує трансформаційного ефекту. Повноцінна цифрова трансформація можлива лише за умови чіткого формулювання стратегічних і операційних бізнес-завдань, наявності якісних даних та здатності інтегрувати їх у систему управління. Отже, цифрову трансформацію доцільно розглядати як результат синергії трьох вимірів: визначеної бізнес-мети, релевантних даних і відповідних технологічних рішень [3; 8].

До ключових переваг цифрової трансформації для суб'єктів господарювання належать:

– оптимізація процесів;

– формування нових джерел доходів;

– створення персоналізованої клієнтоорієнтованої інфраструктури обслуговування.

Аналіз зазначених переваг засвідчує, що найбільш виразно вони проявляються у сфері послуг, що зумовлено специфічними властивостями сервісної діяльності – персоналізованим характером взаємодії, орієнтацією на комунікацію між виробником і споживачем, нематеріальною та інформаційною природою результату [1; 13]. У цьому контексті цифровізація виступає інструментом підвищення гнучкості та адаптивності сервісних моделей, що відповідає сучасним тенденціям інноваційного розвитку соціально-економічних систем [2].

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.

Підприємства та організації як сфери послуг, так і інших секторів економіки активно замінюють традиційні формати взаємодії цифровими каналами, використовуючи сучасні інформаційно-комунікаційні технології. Проте найбільш складним аспектом трансформації є не стільки упровадження технологій, скільки глибинна зміна управлінських підходів і корпоративної культури. Ітеративність, адаптивність, готовність до експериментів та вища толерантність до ризику, що є характерними для цифрового середовища, часто суперечать усталеним ієрархічним моделям управління. Умови «цифрового переходу» потребують сприйняття структури підприємства або галузі як динамічної змінної, здатної до постійного перегляду та модифікації, що відповідає логіці адаптивного управління [4; 14].

Серед технологічних засад цифрового розвитку, на яких доцільно вибудовувати процес цифрової трансформації бізнесу, традиційно виокремлюють чотири взаємопов’язані компоненти: великі дані, соціальні платформи, мобільні технології та хмарні рішення [12, с. 158]. Їх комплексне застосування дозволяє суттєво знизити трансакційні витрати, забезпечити аналітичну підтримку управлінських рішень, реалізувати кастомізацію продуктів і послуг відповідно до індивідуальних потреб клієнтів та організувати своєчасне надання сервісів у необхідному місці й форматі. Водночас цифровий розвиток має поетапний характер, що передбачає послідо

цифрових компетенцій, інфраструктури та інституційних умов функціонування цифрової економіки (рис. 1).

Повертаючись до раніше окресленого положення, доцільно зосередити увагу на феномені кастомізації як ключовому результаті цифрової трансформації. Саме кастомізація виступає передумовою прискореної сервісизації господарської діяльності, що проявляється в економіках більшості країн світу і в розвинених державах є однією з домінуючих тенденцій розвитку [7, с. 31].

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.

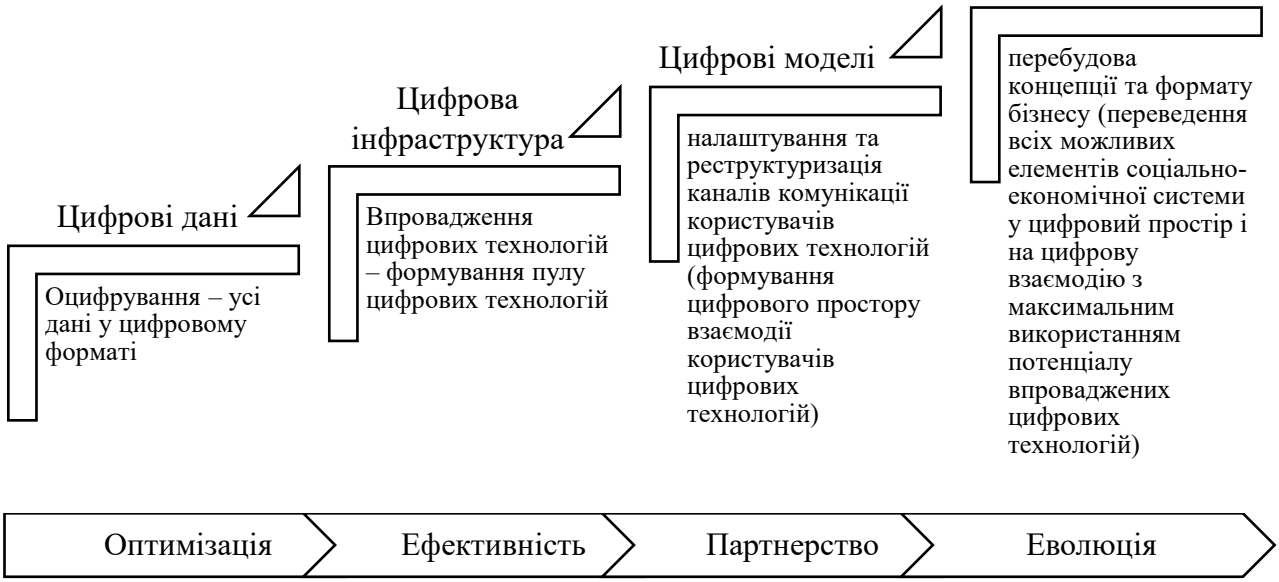

Рис. 1. Структурна модель переходу до цифрової економіки в системі соціально-економічних перетворень

Джерело: *розроблено автором.*

Цифрова інфраструктура, сформована внаслідок упровадження цифрових технологій та переведення даних у цифровий формат, створює основу для побудови цифрових моделей бізнесу. На цій базі відбувається налаштування й реструктуризація каналів комунікації між користувачами цифрових технологій, що формує єдиний цифровий простір взаємодії. Подальшим рівнем виступає цифрова трансформація – перебудова концепції та формату бізнесу шляхом переведення ключових елементів соціально-економічної системи у цифрове середовище з максимальним використанням потенціалу впроваджених технологій.

У цьому контексті кастомізація означає здатність суб’єкта господарювання адаптувати продукти та послуги до індивідуальних потреб конкретного споживача на основі аналізу великих масивів даних, цифрових платформ і мережевих комунікацій. Такий підхід трансформує традиційну модель масового

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.

виробництва у модель персоналізованого сервісу, що значно підвищує цінність взаємодії між виробником і споживачем.

Цифрова трансформація виявляється тісно пов'язаною з випереджальним розвитком сфери послуг, який спостерігається з останньої четверті XX століття і до сьогодні (рис. 2).

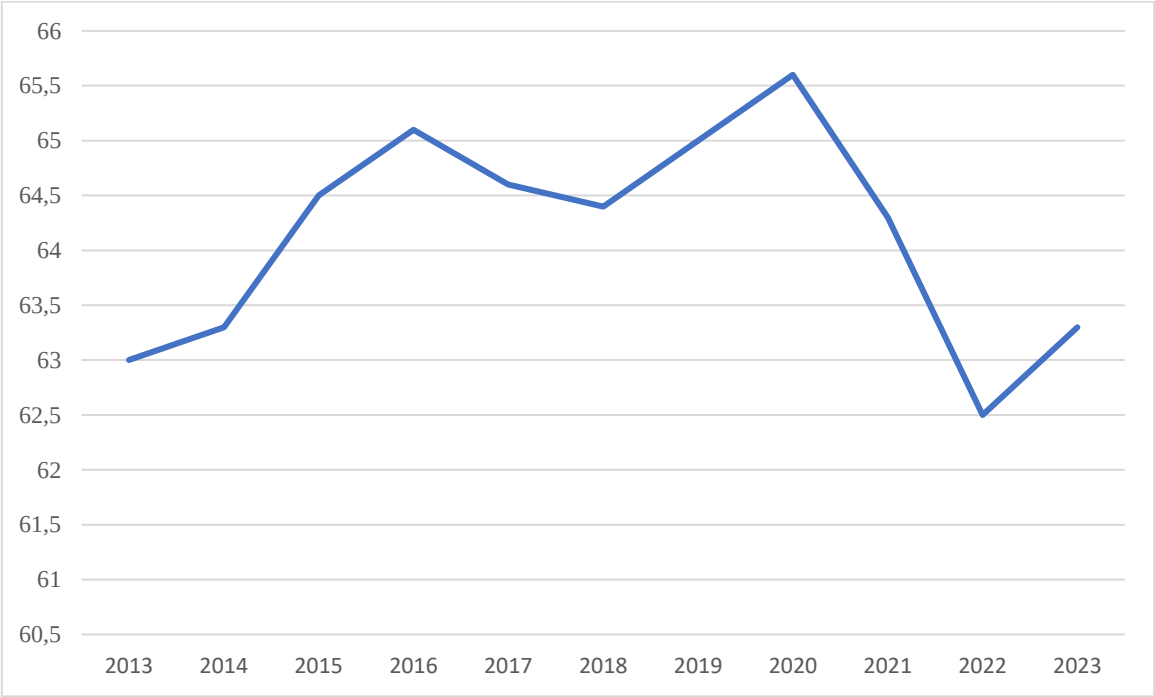

Рис. 2. Частка сфери послуг у структурі світового ВВП у 2013-2023 роках, %

Джерело: складено автором за даними [15].

У новій економіці ключового значення набувають мережеві форми взаємодії, у межах яких підприємства, на відміну від традиційних схем виробничої кооперації, обмінюються не стільки матеріальними продуктами, скільки послугами, інформацією та цифровими рішеннями [8; 11]. Саме така зміна логіки економічних відносин засвідчує перехід до сервісно-орієнтованої та платформної моделі розвитку, що є однією з фундаментальних тенденцій сучасної економіки.

У 2014–2016 рр. частка сфери послуг у структурі світового ВВП зросла з 63,3 % до 65,1 %, що відображає посилення сервісної моделі глобальної

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.

економіки, розвиток цифрових технологій, фінансових і інформаційних послуг. У 2017–2018 рр. спостерігалося незначне зниження показника до 64,4–64,6 %, що пояснюється циклічними коливаннями та частковим відновленням промислового виробництва. У 2019–2020 рр. зафіксовано нове зростання з досягненням пікового значення 65,6 % у 2020 році, що пов'язано зі структурними змінами під впливом пандемії COVID-19 та активним розвитком цифрових сервісів. У 2021–2022 рр. відбулося суттєве скорочення частки послуг до 62,5 %, що зумовлено постпандемічною перебудовою економіки, енергетичною кризою та геополітичними ризиками, включаючи повномасштабну війну в Україні. У 2023 році показник частково відновився до 63,3 %, що свідчить про поступову стабілізацію глобальних економічних процесів.

Загалом динаміка 2014–2023 рр. підтверджує домінування сфери послуг у світовій економіці (понад 60 % ВВП), водночас демонструючи її чутливість до глобальних криз та структурних трансформацій. Слід зазначити, що за інформацією The World Bank Group офіційні агреговані статистичні дані щодо частки сфери послуг у світовому ВВП за 2024–2025 роки наразі відсутні, що обмежує можливість здійснення повноцінного порівняльного аналізу зазначених періодів на основі верифікованих емпіричних показників.

Підсумовуючи проведений аналіз, слід зазначити, що цифровізація сучасної економіки набуває системного та незворотного характеру, зумовлюючи глибоку цифрову трансформацію бізнесу, державного управління й суспільних відносин. Інтенсивність упровадження цифрових технологій свідчить про формування нової моделі економічного розвитку, в якій ключову роль відіграють дані, цифрова інфраструктура та мережеві форми взаємодії. Водночас ця тенденція органічно поєднується з процесом сервісизації економіки, який закріплює домінування сфери послуг у структурі світового ВВП та формує для неї потужну технологічну основу. Таким чином, цифрова трансформація

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.

виступає не лише інструментом модернізації, а й структурним чинником подальшої еволюції сервісно-орієнтованої моделі глобальної економіки.

Висновки. Проведене дослідження дозволило встановити, що цифровізація, цифрова трансформація та сервісизація є взаємопов'язаними, але різнорівневими процесами структурної еволюції сучасної економіки. Автоматизація спрямована на підвищення ефективності окремих операцій, цифровізація забезпечує формування єдиного інформаційного середовища та інтеграцію даних, тоді як цифрова трансформація охоплює фундаментальну перебудову бізнес-моделей, управлінських підходів і механізмів створення вартості. Саме на рівні цифрової трансформації відбувається формування цифрових екосистем, у межах яких поєднуються технології, дані та стратегічні цілі розвитку. Водночас кастомізація як результат інтеграції великих даних, платформних рішень і мережевих комунікацій виступає ключовою передумовою прискореної сервісизації господарської діяльності.

Аналіз структурної динаміки глобальної економіки підтвердив домінування сервісного сектору та його тісний зв'язок із процесами цифрової модернізації. Зростання ролі послуг, особливо цифрових і інформаційних, відображає перехід до сервісно-орієнтованої та платформної моделі розвитку, у межах якої підприємства обмінюються не лише матеріальними продуктами, а й послугами, інформацією та цифровими рішеннями. Таким чином, цифрова трансформація виступає не ізольованим технологічним явищем, а системним чинником зміни логіки економічних відносин, що визначає нові параметри конкурентоспроможності, стійкості та інноваційного розвитку соціально-економічних систем.

Список використаних джерел:

1. Степаненко С., Непокупна Т., Сакало О., Шевченко Б., Дєдов О. Інноваційний розвиток соціально-економічних систем: стратегічні підходи та класифікація. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія: Економіка*. 2025. № 20 (40). DOI: https://doi.org/10.33296/2707-0654-20(40)-01

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.

2. Большая О., Кононец Н., Бабенко І., Іщенко І. Інноваційна діяльність суб'єктів господарювання в Україні. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія: Економіка.* 2025. № 20 (40). DOI: https://doi.org/10.33296/2707-0654-20(40)-05

3. Krutova A., Nesterenko O., Koliienko O. Improving the effectiveness of monitoring the digital economy: challenges and methodological frameworks. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія: Економіка*. 2024. № 19 (38). DOI: https://doi.org/10.33296/2707-0654-19(38)-04

4. Ус Ю., Терлецький І., Князєв А. Економічне управління суб'єктами господарювання: сучасні тенденції. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія: Економіка.* 2024. № 19 (38). DOI: https://doi.org/10.33296/2707-0654-19(38)-17

5. Тимошенко А. Діджиталізація державних фінансів у контексті забезпечення економічної безпеки України. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 6 (57). С. 44–51. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-6

6. Тимошенко А. Фінансова стійкість малих і середніх підприємств України в умовах невизначеності. *The Future of Science, Technology and Economy*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2025. С. 108–112. DOI: https://doi.org/10.70286/ISU-29.10.2025.001

7. Прокопенко Н. С., Гудзь О. Є., Тимошенко А. О. Вплив фіскальної політики на розвиток соціальної сфери в Україні в євроінтеграційних умовах. *Економіка і управління*. 2018. № 3. С. 23–33

8. Прокопенко Н. С., Фененко П. О., Тимошенко А. О. Оподаткування криптовалютного бізнесу: реалії і перспективи. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2018/3.pdf (дата звернення: 20.09.2025)

9. Гудзь Ю., Шостаковська А., Майстренко Ю., Козинець А. Фінансові інструменти забезпечення економіко-екологічної безпеки підприємств. *Сталий розвиток економіки.* 2025. № 5 (56). С. 87–92. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-12

10. Гук О., Федевич Л., Ливдар М., Бушовська Л., Близнюк А. Оцінювання ефективності державної політики розвитку малого й середнього бізнесу: фінансовий аспект. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2024. № 1 (54). С. 174–187. DOI: https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.54.2024.4265

11. Bobro N. Digitalization and transformation of socio-economic relations in the context of digital university development. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій.* 2025. № 4 (18). С. 5–12. DOI: https://doi.org/10.32750/2025-0401

12. Bobro N., Lisova R., Parfentieva O., Dmytrovska V., Kyrylenko S. Digital transformation for cost optimisation and sustainable business operations. *European Journal of Sustainable Development.* 2025. Vol. 14, No. 2. P. 158. DOI: https://doi.org/10.14207/ejsd.2025.v14n2p158

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.

13. Тимошенко Ю. О. Цифрові фінансові технології у структурі банківської системи України. *Наукові перспективи*. 2025. № 10 (64). С. 657–669. DOI: https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10(64)-657-669

14. Тимошенко Ю. О. Економічна стійкість держави в умовах кризових викликів. *Modern Science: Research, Economy and Innovation*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Zagreb, 2025. С. 71–74. DOI: https://doi.org/10.70286/isu-22.10.2025.002

15. Світовий банк. Частка сектору послуг у ВВП (% від ВВП). URL: https://data.worldbank.org/indicator/NV.SRV.TOTL.ZS (дата звернення: 23.02.2026).

References:

1. Stepanenko S., Nepokupna T., Sakalo O., Shevchenko B., Diedov O. Innovative development of socio-economic systems: strategic approaches and classification. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka. Seriia: Ekonomika*. 2025. No. 20 (40). DOI: https://doi.org/10.33296/2707-0654-20(40)-01

2. Bolshaia O., Kononets N., Babenko I., Ishchenko I. Innovative activity of business entities in Ukraine. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka. Seriia: Ekonomika*. 2025. No. 20 (40). DOI: https://doi.org/10.33296/2707-0654-20(40)-05

3. Krutova A., Nesterenko O., Koliienko O. Improving the effectiveness of monitoring the digital economy: challenges and methodological frameworks. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka. Seriia: Ekonomika*. 2024. No. 19 (38). DOI: https://doi.org/10.33296/2707-0654-19(38)-04

4. Us Yu., Terletskyi I., Kniaziev A. Economic management of business entities: modern trends. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka. Seriia: Ekonomika*. 2024. No. 19 (38). DOI: https://doi.org/10.33296/2707-0654-19(38)-17

5. Tymoshenko A. Digitalization of public finance in the context of ensuring economic security of Ukraine. *Stalyi rozvytok ekonomiky*. 2025. No. 6 (57). P. 44–51. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-6

6. Tymoshenko A. Financial sustainability of small and medium-sized enterprises in Ukraine under uncertainty. *The Future of Science, Technology and Economy: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference*. 2025. P. 108–112. DOI: https://doi.org/10.70286/ISU-29.10.2025.001

7. Prokopenko N. S., Gudz O. Ye., Tymoshenko A. O. The impact of fiscal policy on the development of the social sphere in Ukraine under European integration conditions. *Ekonomika i upravlinnia*. 2018. No. 3. P. 23–33

8. Prokopenko N. S., Fenenko P. O., Tymoshenko A. O. Taxation of cryptocurrency business: realities and prospects. Available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2018/3.pdf (accessed 20 September 2025)

9. Gudz Yu., Shostakovska A., Maistrenko Yu., Kozynets A. Financial instruments for ensuring economic and environmental security of enterprises. *Stalyi rozvytok ekonomiky*. 2025. No. 5 (56). P. 87–92. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-12

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.

10. Huk O., Fedevych L., Lyvdar M., Bushovska L., Blyzniuk A. Evaluation of the effectiveness of state policy for small and medium-sized business development: financial aspect. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2024. No. 1 (54). P. 174–187. DOI: https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.54.2024.4265

11. Bobro N. Digitalization and transformation of socio-economic relations in the context of digital university development. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*. 2025. No. 4 (18). P. 5–12. DOI: https://doi.org/10.32750/2025-0401

12. Bobro N., Lisova R., Parfentieva O., Dmytrovska V., Kyrylenko S. Digital transformation for cost optimisation and sustainable business operations. *European Journal of Sustainable Development*. 2025. Vol. 14, No. 2. P. 158. DOI: https://doi.org/10.14207/ejsd.2025.v14n2p158

13. Tymoshenko Yu. O. Digital financial technologies in the structure of the banking system of Ukraine. *Naukovi perspektyvy*. 2025. No. 10 (64). P. 657–669. DOI: https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10(64)-657-669

14. Tymoshenko Yu. O. Economic stability of the state under crisis challenges. *Modern Science: Research, Economy and Innovation: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference*. Zagreb, 2025. P. 71–74. DOI: https://doi.org/10.70286/isu-22.10.2025.002

15. World Bank. Services value added (% of GDP). Available at: https://data.worldbank.org/indicator/NV.SRV.TOTL.ZS (accessed 23 February 2026)

Yulia Tymoshenko
PhD in Economics,
Director of the Advertising Department,
Director of the Academy of Innovation and Business at the European University,
European University
ORCID ID: http://orcid.org/0009-0005-2107-7634
e-mail: y.t@e-u.edu.ua

DIGITALIZATION AND DIGITAL TRANSFORMATION IN THE CONTEXT OF FUNDAMENTAL TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF THE MODERN ECONOMY

Abstract. The article examines the interrelationship between digitalization and servitization as fundamental trends in the transformation of the modern economy. The relevance of the topic is determined by the deepening of technological changes, the spread of platform business models, and the growing role of intangible assets that are shaping a new architecture of economic relations. Digital technologies are not only changing the tools of economic activity but also transforming the mechanisms of value creation, the structure of employment, the logic of competition, and the forms of

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.

interaction between economic actors. These processes are accompanied by a redistribution of economic activity in favor of service and integrated digital solutions, which determine new parameters of competitiveness. In these conditions, scientific understanding of the process of servitization of the economy as a sustainable long-term trend, reinforced by the influence of digital transformation, becomes particularly important. The aim of the article is to theoretically substantiate the role of digitalization as the technological basis for the servitization of the economy and to identify the key directions of the structural evolution of the modern economic system. The study reveals the essence of digital transformation as a systemic phenomenon and characterizes its impact on changing models of economic activity and network forms of coordination of economic processes. Conceptual approaches to understanding servitization are analyzed, and its relationship with the development of digital infrastructure, e-commerce, financial technologies, and intellectual capital is determined. It is substantiated that digitalization acts as a catalyst for structural changes that consolidate the dominance of service models in the global economy and form the prerequisites for the transition to a new logic of economic development. The study found that the combination of digital transformation and servitization creates a qualitatively new configuration of the economic system, in which data, network platforms, and innovative business models play a key role. Prospects for further research are related to the development of methodological approaches to quantitatively assessing the impact of digitalization on structural changes in the economy, as well as an in-depth analysis of institutional and financial mechanisms for ensuring sustainable development in the digital age.

Keywords: digitalization, digital transformation, servitization of the economy, innovation economy, digital infrastructure, innovative development.

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
© Тимошенко Ю.